

Europa Ukrainan katramilatu zen 2014ko uda hura

Kasik oharkabeen, Kieven gobernuak uzkailezko matxinada europazalea sortu zena 2014ko abuzturako gerra odoltsu bilakatu da Ekialdeko Ukrainan. Horko guduen edo bake-solasen erritmoan dabil dantzan Europa. Gerra hotza berriro. Analistak XX. mendeko bi gerra handien aurreko giroa aipatzeraino heldu dira. Ondo korapilatuta dago Europa.

| PELLO ZUBIRIA KAMINO |

MENTURAZ ESAJERATUA IRUDITUKO zaigun arren esatea mundua gerran dagoela, zalantzarik gabe gauzak asko okertu dira uda honetan". Kataluniako kazetari eta analista ospetsuenetakoa den Enric Julianak idatzi du oporren bueltan *La Vanguardian*. Geopolitikaz gertu dauzkagun eskualdeetako arazoez gain (Gazako triskantza, Siria eta Iraken bizi duten gudu zibil izugarria, Ebola birusa Afrikan barrena...) Ukrainako gatazka okerragotu egin da, Jugoslaviako gerren garaietatik ikusi gabeko txikizioak eragiteraino.

Iturri fidagarrien arabera 2.200 zibil hil dira orain artean Ukrainako Ekialdeko gerran lau hilabete laburretan. Horiei gehitu hildako 1.800 militar eta miliziano, Kieveko gobernuaren aldekoak ia erdiak. Gehi iheslari masa harrigarria: Nazio Batuen Erakundeak Errusiar eskapo 207.000 jende joan direla esan du –beste iturri batzuek kopurua 700.000raino igo dute–, eta 190.000 gehiago babestu direla Ukrainako beste eskualdeetan. Biktima kopuru izugarria da Europar Batasuneko eta OTANeko kide bihurtzeko bidean den herrialde batean.

Gatazkak hartu duen jitea adierazteko irudi batzuk hautatzekoan, baliagarri litezke Txetxeniatik bertaratutako gudarien argazkiak. Dokumentatuta dago txetxeniarrek badirela bai Kieveko gobernuaren alde ari diren milizianoen artean, bai Donbassen errepublika inde-

1,3 milioi biztanle dituen Kaukasoko Txetxenian 1994tik 2009a arteko bi gerretan 160.000 herritar hil ziren. Horietan bai Errusiaren alde eta bai kontra aritutako batzuk orain Donbassekoan azaldu dira. Miliziano errusiarzaleen artean ari dira batzuk, *Liveleak* zerbitzuaren bideo batetik hartutako irudi handikoak esaterako: Putinen eskumakila den Ramzan Kadirov presidentearen alde borrokan ari izanak direla aitortu zieten kazetariei orain *Vostok* brigadan tiroka ari diren gizonok. Aldiz, Oliver-Carollek egindako argazki txikikoa da Txetxenian errusiarren kontra gudukatu ostean orain Kieveko gobernuari laguntzen ari diotenetako bat: Ruslan Arsayev bere bortizkeriak famatu egin duen *Aidar* batailoian dabil tiroka, miliziano atzerritar gehiagoren artean. Jugoslaviako gerren pindarrak oraindik hoztu ez direnean, guda-ri txetxeniarrok kezkatzeko moduko mezuak dakarziote Europari.

pendentea sortu nahi duenetan. XX. mende amaieran izan baldin bada gerra gupidagaberik, Txetxeniakoa izan da. Orain errusiazalei laguntzera Ukrainaraino iritsiak dira Ramzam Kadirov diktadorearen

alde aritutakoak; eta Kieveko gobernuaren tropekin eskuz esku ari diren beste kide antikomunisten eta faxisten artean Txetxenian errusiarren kontra borrokan ibilitakoak badira. Noizbait argituko

Agintariek diote Ukrainatik Europa gerra arriskuan dabilela baina... herritarrok sinetsi ote diegu?

BIELORRUSIAKO MINSKEN ELKARTU zirenean abuztuaren 26an, Errusiako Vladimir Putin eta Ukrainako Petro Poroxenko lehendakariak elkarri bostekoa emanez egindako argazkiak aditzera eman zezakeen Ukrainako krisiaren irtenbiderako zirritu bat aurkitu zutela bateko eta besteko buruzagiek.

Ilunabarrerako, ordea, agentziak hedatzen ari ziren lehenik Donbasen errebelde errusiazaleek fronte berri bat sutu zutela Kieveko armadaren kontra. Handik ordu gutxira OTANek zabaldu zituen Errusiaren ibilgailu militarrei Ukrainako mugen barruan sateliteetatik egindako argazkiak. Berehalak OTANeko idaz-

kari nagusiak berretsi zuen erakundeak ekialdera hedatzen segituko duela. Zertarako balio izan ote zuen Minskeko bilkurak? Ezertarako balio ote zuen hiri berean progra-

matutako hurrengoak?

Hedabideok 1914-19ko gerraren mendeurrenarekin jira eta buelta gabiltzan garaiotan hain deigarri ez zen egiten aditu bat baino gehiagok

Vladimir Putin eta Petro Poroxenko elkarri bostekoa ematen abuztuaren 26an Bielorrusiako Minsken burutu gailurrean, bitartekari-lekuko dauzkatela, Europar Batasunaren kanpo arazoetarako komisario Catherine Ashton eta Kazajstango lehendakari Nursultan Nazarbaiev.

da gudari atzerritarren artean zenbat ziren boluntarioak eta zenbat mertzenario.

Hedabide nagusiek egiten duten espektakuluzko komunikazioak aski balu bezala Gazako masakreak 50 egunez eskaini dituen estampa odoltsuekin, Donbass eskualdeko jende soilen sufrikarioari ez zaio Europan behar adina garrantzia eman. Baina kalteak izugarriak dira.

Hildako eta zaurituez gain, morteroz eta artilleriaz suntsitutako ehunka etxebizitza, eraikin publiko eta azpiegitura zenbatu behar dira. Populazioari gosea ezarri zaio, laguntza humanitaria eragotzi.

Kalte ekonomikoak zenbatzeko goizegi da, egunero dago gehiago. Datu bat: Ukrainako Ekialdeko 35 ikatz meategitak 30 geldirik daude eta argindar faltagatik urez betetzen hasi dira.

Gerraren prezio garestia ekialdeaz gain Ukraina osoa ere hasi da pagatzen. Nazioarteko Diru Funttsaren laguntza planak izozturik daude, Kieveko gobernuak ordainak itzuli ezin dituelako. Barne Produktu Gordina %5 eta %8 artean eroriko omen da 2014an.

Gabriel Sternek *Oxford Economics*-en idatzi duenez, Ukrainako Estatuak ordainketak epe laburrean eten

ditzake, orain artean herrialdeak AEBekin, Nazioarteko Diru Funttsarekin eta Errusiarekin egindako zorrei aurre egin ezinik. Paradoxa dirudien arren, AEBek eta Europar Batasunak Errusiari ezarritako zigor komertzialek, nahiz eta estrategikoki Ukrainari laguntzeko izan, dirutan epe laburrean honen ekonomia kaltetzen dute.

Gerra hotz berriaren muxikak

Joan den abuztuan bitxi egiten zen egunkari handienek burtsei eskaintzen dizkieten txokoetan adituak hain sarritan Ukrainaz aritzea. Diruak beldurra dio segurtasunik ezari eta Ukraina aipatzea Europaren segurtasun falta oroitaraztea da akzioen salerosketa merkatuetan.

AEBek eta Europar Batasunak Errusiarekiko harreman komertzialei ezarritako zigorrak errusiaren artean zenbaterainoko mina egiten dien asko aipatua zen lehendik:

Errusiatik kanpoko bankuetan gordetako dirutzak izozturik dauzkate aberats errusiarrek, esportazioek kolpe gogorra jasan dute eta, ororen buru, Errusiaren hazkundera izozturik geratu da.

Abuztuan, aldiz, nabarmendu dira Gerra Hotz berriak Mendebaldean eragindako kalteak. Telebistek erakutsi dizkigute AEBen eta EBren enbargoetatik Errusiatik bueltan zetozen mertxika eta gainerako fruitu alferrik galduak. Zigor ekonomikoaren gainerako ataletan ere izan du eragina eta 2008ko krisitik ateratzen hasteko eduki zitzaizketen itxaropen apurrak ihartu ditu.

Alemaniko kantziler Angela Merkel Ukrainako lehen ministroari konponbide negoziatua bilatzen ikustea horrek esplikatzeko du. Ez da inoren sekretua Kieveko gobernuaren kontrako matxinada 2013ko neguan Alemaniak bereziki sustatu zuela, Viktor

beren beldurrak azaltzea XXI. mende hasiera honi begira. Ber gauza 2008az geroztik bizi dugun krisi ekonomikoaren ikerlariek orotaraztean neurri bereko aurreko kritizarrak, 1929koak, Bigarren Mundu Gerra ekarri zuela. Argudio burutsuak izan edo katastrofismo arinegiak, ez dute lortu jendeak etxean edo kalean posibilitate horretaz hitz egitea.

Baina abuztu honetan zerbait berezia gertatu da: oso aspalditik entzuten ez ziren gerra aipamenak entzun zaizkiela Europako agintariei. Gerra arriskuan dela Europa. Ukrainako Poroxenkok ohartarazi du oso hurbil gabiltzala gerra handi bati buruz atzerako biderik gabeko puntua gainditzetik. Ordu batzuk beranduago Europar Batasunak Jose Manuel Barrosoren ahotik erabili du formula kezkarri bera: “*Conflict clo-*

ser to a point of no return”. Lituaniako presidente Dalia Gribauskaite urrunago joan da, esanez dagoeneko Errusia Europarekin gerra dagoela (“*Russia is practically in a state of war against Europe*”).

Saihestu ezinezko talka

Gerraren kontrako mugimendurik ezak erakusten duenez, herritarrek ez diote hainbesteko larritasunik ikusten Ukrainakoari. Gertatzen ari ote zaie ipuineko igelari bezala, alegia, sutan ipinitako pertza barruan gero eta beroago zen uretan oharkabean egosi zen igelarena?

Kieveko Maidan plazako elkarretaratzeetatik hasita egunotara arteko gertakizunen kronologian nekez aurkitzen da puntu bakar bat non tentsioa baretzeko neurri eraginkorrik hartu den. Ikusi da hauteskundeak irabazitako lehendakari bat matxina-

daren aurrean ihesi lotsagarrian, gero tiroen hasiera, artilleria ondoren, hirien setioa, Ukrainako armada bere zibilak bonbardatzen, Errusiako armada disimulu gutxiarekin Krimea inbaditzen, atzerritik etorritako mertzenarioak eta boluntarioak guduak, hegazkin komertzial bat misilez lurreratzen...

Esan liteke gaian nahasiak diren potentzia handiek –AEBk, Europar Batasunak, Errusiak...– elkarren kontrako talkaren aldeko apustua egin dutela. Edo alderantziz, beste batzuek ulertu dutenez: pilatu direla ziklo ekonomiko eta politikoen agortzeek ekarritako tentsioak eta ez bateko eta ez besteko agintariek ez dutela asmatzen gerra ez den konponbide bat aurkitzen. Baina sua kontrolatzeko modurik aurkitzen ez badute, laster dena izanen da ezberdin Europan. Inor ohartzera.

Ianukovitxek uko egin zionean Europar Batasunarekiko elkartzeko ituna sinatzeari. Orain, liskar haren gaiztozakeak (Errusiak Krimea bereganatu, gerra bortitza Donets eta Luhansk eskualdeetan...) Alemaniaren hazkunde bera jarri duenean arriskuan, Merkel pertsonalki busti da egoera bideratzeko ahaleginean, Europar Batasunak horretarako dauzkan aginte eta erakundeen jeloskeriaren beldurrik gabe.

Inork ez luke amestu behar Ukrainako gerraren akabera azkar eta samur batekin. Dagoeneko urrunegi iritsi dira urak. Europar Batasunak eta AEBek gogor egin dute apustu EB eta OTAN Errusia-

ren mugetaraino eramatearekin. Vladimir Putinek garbi erakutsi du oraingoan ez duela onartuko. Krimea nola bereganatu duen ikusi baik ez. Eta Georgiari Abkhazia edo Moldaviari Transnistria bereizi bazitzaizkion... zergatik ez zaio bereiziko Donbass Ukrainari?

Baina... Ekialdeko Ukrainako gatazkak arazo ekonomikoak hedatu dituela pentsatzeko orde esango baligute 2008ko krisia bera dela gatazkek ugaritzen dituen? Britainia Handiko Channel 4 telebistako ekonomi arduraduna den Paul Masonek hala iradoki du *The Guardian*en “Nola melokotoiek eta propagandak laguntzen duten munduaren ordena berria

antolatzen” kronikan.

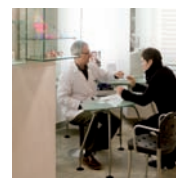
Dio Masonek: “Nahiz eta 1930ekoak baino inpaktu sozial txikiagoa eduki duen, 2008an hasitako krisia denboran luzeagoa izan da eta zenbait alorretan sakonagoa. Ondorioz, pixkanaka sartu gara ekonomia-aren historialariek ohartarazia ziguten ‘irteera’ fasean: segurtasuna norlortuko lehia gogorra, nazionalismo ekonomikoak gidatua. Aurreneko mugimenduak morroien bidez egin dituzte Ukrainan”.

Horregatik ez daukate lehiakideek oraingoz negoziatzeko eremurik eta bai fronte berriak irekitzeko irrika. ■

ZINKUNEGI
OPTIKA

Hernani, 23 · 20004 Donostia · T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

Zerbitzua
Kalitatea
Garantia

